

Я вибрала
Долю
собі сама...

Літа Лозен

Департамент культури, національностей, релігій
та охорони об'єктів культурної спадщини
Одеської обласної державної адміністрації

Одеська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Грушевського

Письменники України

***Я вибрала
Долю
собі сама...***

до 90-річчя Ліни Костенко

Одеса 2020

*Я вибрала Долю собі сама.
І що зі мною не станеться –
у мене жодних претензій нема
до Долі – моєї обраниці.*

У кожного з нас є своя Ліна Костенко, своя любов до її глибокої, мудрої, філософської, принизливої, хвилюючої, емоційної творчості, що увібрала в себе історію, сьогоднішня й майбутнє.

Життя і творчість найвидатнішої з усіх видатних українок – Ліни Василівни Костенко відкривається нам у її Слові.

Читаємо поезії улюбленої Поетеси, дивимось відеосюжети за її участю, слідкуємо за всіма новинами про пані Ліну в Інтернеті – і щоразу відкриваємо для себе нове в нашій талановитій, неповторній, рідній Ліні Костенко.

Нам відомо, що Ліна Василівна не любить розповідати про себе.

Ми вдячні тим людям, які розповідають в своїх книжках про нашу Ліну Костенко, насамперед, доньці Ліни Василівни Оксані Пахльовській, яка зуміла «розговорити» свою знамениту маму на просторі інтерв'ю.

Рухомі «кадри» окремих життєвих миттєвостей з цього інтерв'ю в поєднанні зі словом Ліни Василівни Костенко допомагають нам, її сучасникам, читачам її поезій, публіцистичних виступів, прозових творів, глибше і точніше зрозуміти нашу Ліну Костенко, наблизитись до неї.

Якби ж то сталося велике Диво! – і ми зустрілись з Ліною Василівною в Одесі, в одному із залів Одеської обласної наукової бібліотеки, – нашому щастю не було б меж.

В гарному старовинному містечку Ржищеві, що розташоване за 80 кілометрів униз по Дніпру від Києва 19 березня 1930 року в родині вчителів народилася дівчинка, якій батьки дали гарне ім'я – Ліна.

«Мати проживала в Києві, – згадувала Ліна Василівна Костенко в інтерв'ю, – часи були важкі, природно, що вона поїхала народжувати до своєї матері. Потім батьки мене забрали, але часи настали ще важчі, і я знову опинилася у бабусі».

Маленька Ліна сприймала все навкруги як чарівну казку, створюючи свій власний світ.

«Мандрівки в сад – ціла пригода. Там усе жило, шелестіло, шаруділо, тьохкало...»

На четвертому році життя Ліна Костенко почала читати книжки. В них їй також відкривалися світи, сповнені дивовижних пригод.

Сміливість, безстрашність, прагнення до особистої свободи і гордої незалежності проявилися в характері Ліни Костенко ще з тих дитячих років у Ржищеві.

Взяти хоча б один вчинок шестирічної Ліни: коли на її очах почав тонути в річці ще менший за неї сусідський хлопчик, вона, почувши, що хтось віддалік кричить «Рятуйте дитину!», не роззуваючись, «скотилася схилом у бур'янах і колючках і

шубовснула у воду».

«А в цьому місці глибоко, немає дна під ногами. Сама не знаю як, та якось викинулася з ним на берег, щось чула про штучне дихання, – тисну на груди, а йому з рота фонтанчиком вода. То я схопила його і потягла до дорослих», – згадувала Ліна Василівна Костенко в інтерв'ю.

*В дитинство хочу, там усе мое.
В дитинстві ми – великі Магеллани.
В дитинстві відкриваєш материк,
Котрий назветься потім – Батьківщина.
А поки що, маленький папуас,
я відкриваю стежечку і квітку.
Мені цвіте люпин. Мені співає пташечка.
Мене гукнув далекий пароплав.*

Батьки, які проживали в Києві, забрали до себе Ліну у 6-річному віці. Жили на Трухановому острові. На той час на острові розташувалося велике селище, що складалося переважно з двоповерхових дерев'яних будинків, в одному з яких на другому поверсі проживали батьки Ліни Костенко.

До міста добиралися на катері, узимку – по дощаній стежці, що прокладалася по замерзлому Дніпру. Весною під час повені Труханів острів заливало.

*Я виросла у Київській Венеції.
Цвіли у нас під вікнами акації.
А повінь прибувала по інерції
і заливала всі комунікації.
Гойдалися причали і привози.
Світилися кіоски, мов кіотики.
А повінь заливала верболози
по саме небо і по самі котики.
О, як було нам весело, як весело!*

А взимку селище на Трухановому острові стояло засніжене, закуте в кригу.

*Труханів острів. Крига, крига, крига.
Напровесні дрейфуючий Дніпро.
Дитячий спорт – хто далі переплигне
по тих крижинах. І ні думки про
якийсь там страх. Це нам було театром.
Який глядач, поглянувши, не зблід?
Веселий час – між кригою і катером,
коли вже рушив непорушний лід.*

*О небезпека, програна, як гами!
Чим не фігурні танці на льоду?
І голос мами, тоскний голос мами.
І мій дзвінкий, розхристаний: – Та йду!..*

Ліні Костенко було 11 років, коли почалася війна. За чотири воєнні роки стільки всього довелося пережити: і перебування в окопах, і ходіння по мінному полю, коли мама ступала попереду, наказавши доньці ступати за нею слід у слід, і страшну смерть знайомих хлопчиків-пастушків, гірку долю біженців.

*Чужі оселі... Темний отвір хати.
Ласкавий блиск жіночої коси.
А потім довго будуть затихати
десь на печі дитячі голоси.
Уже сидиш зі жменькою насіння.
Уже привітно блима каганець.
Уже в такому запашиному сіні
в твоїй сон запрягся коник-стрибунець!
І ніч глуха. І пес на дворі вие.
І світ кривавий, матінко свята!
Чужа бабуся ковдрою укріє,
своє розкаже, ваше розпита.
І ні копійки ж, бо не візьме зроду,
бо що ви, люди, на чужій біді?!
А може, то в душі свого народу
я прихилила голову тоді?*

Йшли криваві бої за Дніпро...

*Гула земля. Сусідський плакав хлопчик.
Хрестилась баба, і кінчався хліб.
Двигтів отой вузесенький окопчик,
Де дві сім'ї тулились кілька діб.
Це вже було ні зайчиком, ні вовком,
кривавий світ, обвуглена зоря! –
а я писала мало не осколком
великі букви, щойно з букваря, –
той перший віршик, притулившись скраю,
щоб присвітила поночі війна.
Який він був, я вже не пам'ятаю.
Снаряд упав – осипалась стіна
Мій перший вірш написаний в окопі.
Він друкувався просто на землі.*

Селище на Трухановому острові було вщент спалене під час війни, тому родині довелося шукати помешкання в місті...

В перший повоєнний рік Ліна Костенко навчалася в 6-му класі київської школи № 123 на Куренівці.

Ліна Василівна згадувала: *«До дошки мене не викликали, бо я після всіх тих стресів якийсь час не могла говорити, занукувалась. А коли писала контрольні, наді мною стояла вчителька української мови і стежила, щоб я дописувала слова. Бо й слова теж чомусь спотикалися і перескакували склади. Що не заважало мені писати вірші».*

Один з них був надрукований в піонерській газеті «Зірка». Поштова скринька не вмщала листів із захопленими читацькими відгуками.

У шкільні роки Ліна Костенко відвідувала літературну студію при журналі «Дніпро», де головним редактором був Андрій Малишко.

Вона виділялася поміж своїх ровесників оригінальним поглядом на життя з усіма його складностями, здатністю зрозуміти відразу суть речей та явищ. Хто з них у 15 років читав книги Дідро, Гельвеція, Платона, Арістотеля?!

До того ж їхня однокласниця Ліна Костенко писала дивовижні вірші, в яких відтворювала навколишній світ, усе, бачене нею, несподіваними словами.

*Як пощастило дівчині в сімнадцять,
в сімнадцять гарних, неповторних літ!*

Ти не дивись, що дівчинка сумна ця.

Вона ридає, але все як слід.

Вона росте ще, завтра буде вишенька.

Але печаль приходить завчасу.

*Це ще не сльози – це квітуча вишенька,
що на світанку струшує росу.*

Ти не дивись, що дівчинка сумна ця.

Як пощастило дівчинці в сімнадцять!

Василя Григоровича Костенка – людину високоінтелігентну, розумну, обдаровану багатьма талантами, педагога, який міг на найвищому рівні викладати всі шкільні предмети, знав 12 мов (кілька з них вивчив самотужки!) – вперше заарештували у 1930 році за доносом одного із знайомих – «висловлювався проти більшовицької ідеології від час гри у шахи». Через тринадцять місяців відпустили...

У 1945 році Василя Григоровича Костенка заарештували вдруге і відправили на десятирічне заслання.

У 1947 році Ліна Костенко закінчила середню школу із золотою медаллю.

Тогочасні медалісти-випускники середніх шкіл вступали до будь-якого вищого закладу без іспитів.

Ліна Костенко подала документи на філософський факультет Київського університету. Їй дуже подобалась філософія.

Але їй було відмовлено. Вона – донька репресованого, «ворога народу»?!

Через рік Ліна вступає до Чернівецького університету. Але навчатися там не змогла через брак коштів.

Батько репресований, а мати не мала можливості допомагати через мізерну заробітну плату – і просила доньку повернутися додому.

Ліна Костенко повернулася до Києва.

Вступила до педагогічного інституту. Все більше і більше захоплювалася поетичною творчістю. Відвідувала літературну студію при Спілці письменників України.

У 1951 році, провчившись деякий час в педінституті, Ліна Костенко робить рішучий крок: залишає навчання в педінституті і подає документи на творчий конкурс до Московського літературного інституту.

Вона витримала конкурс – і стала студенткою єдиного в світі на той час вищого навчального закладу, в якому здобували освіту письменники, поети – майстри слова.

Почалося прекрасне студентське життя. Навчання, цікаві дискусії, краса Підмосков'я, кохання. Народжуються ліричні, сповнені любов'ю, вірші.

*Там Пастернак, а там живе Чуковський,
а там живе Довженко, там Хікмет.
Все так реально, а мороз – чукотський,
а ми на лижах – і вперед, вперед!*

*Ще всі живі. Цитуємо поетів.
Ми ще студенти, нам по двадцять літ.
Незрячі сфінкси снігових заметів
перелягли нам стежку до воріт.*

*Ще нас в житті чекало що завгодно.
Стояли сосни в білих кімоно.
І це було так просто і природно –
що у Довженка світиться вікно...*

В інституті навчалися представники різних націй. Літературна молодь демонструвала своє, національне. Ліна Костенко, донька репресованого українського інтелігента, раділа цьому національному пробудженню. Вона гідно представляла українську поезію.

...Вони були однокурсниками. Поетеса з України та письменник-мариніст із Польщі. Заворожений музою Джозефа Конрада Єжи-Ян Пахльовський – учень Костянтина Паустовського. Вони були парою, дібраною на небі. Їх закружляв вихор «Білої симфонії».

*Стогне завія до рання,
зламавши об ліс крило...
Ти – моє перше кохання.*

Коли настав час визначитися з батьківщиною, кожний обрав свою.

*Таке прощання було шалене –
на сум багате, на слова скупе...*

Минуть роки. Ліна Костенко присвятить Єжи Пахльовському вірш-спогад...

*Поїзд із Варшави спогади навів,
Я ж на Україні згадую тебе.
Ти співав для мене пісню вчорами:
"Со коти до tego, ze ty так kochatu!"*

*Поїзд із Варшави мчить крізь моє серце,
Сто доріг між нами, а печаль одна...*

*Я люблю, коханий, Київ і Варшаву,
Але Батьківщина в кожного одна.*

Дипломна робота Ліни Василівни Костенко – рукописна збірка поезій «Проміння сонця» – отримала відмінну оцінку.

У 1956 році Ліна Костенко повернулася до Києва.

Виходять в світ одна за одною її поетичні збірки: «Проміння землі» (1957 р.), «Вітрила» (1958 р.), «Мандрівки серця» (1961 р.).

Жовтень 1963 року. У конференц-залі Спілки письменників України.
Зліва направо: Микола Вінграновський,
Іван Дзюба, Іван Драч, Іван Світличний,
Ліна Костенко, Євген Свєрстюк.

Рух покоління «шістдесятників» ширився і поглиблювався. Ідея українського відродження набувала все більшого поширення.

Ліна Василівна пізніше пригадувала:

«Ми нічого не боялись. Не тому, що були такі прекрасні, а тому, що просто були такі. Не робили кар'єри, не

ганялися за успіхом і за грішми, відчували свою свободу навіть у тій тоталітарній державі».

Ліна Василівна не належала до якихось дисидентських організацій, але коли в 1965 році почались арешти української інтелігенції, підписувала листи протесту, коли у Львові судили В'ячеслава Чорновола і його друзів, вона була на процесі.

Вона завжди писала, що хотіла, і говорила, що думала, ніколи не підлаштовуючись під обставини. У той час, коли колеги-письменники боялися репресій і мовчали, Костенко відкрито критикувала владу.

*Номенклатурні дурні, бюрократи,
пласкі мурмила в квадратурі рам!
Ваш інтелект не зважатъ на карати,
а щонайбільше просто на сто грам.
Поету важко. Він шукає істин.
Ми – джини в закоркованих пляшках.
А ви, хто ви, які ж ви комуністи?
Ви ж комунізм вдавили в пелюшках!
Ви вже його сточили, як хробаччя.
Поезія для ваших топок – торф.
Оце, щоб ваші метод, –
від заздрощів би луснув Бенкендорф.
Нелегко нам. Криваві краплі глоду
крізь наші вірші виступлять колісь...
Не говоріть від імені народу. –
розперетричі ви йому впеклись!*

(із збірки «Княжа гора»)

У 1970-х роках був чинним так званий «чорний список», що складався з імен письменників, яких не можна було згадувати, а їх твори – друкувати. Першим у тому списку стояло ім'я талановитої поетеси.

У 1962 році збірка «Зоряний інтеграл» була розсипана ідеологічною цензурою й світу не побачила.

У 1963 році Ліна Костенко разом з Аркадієм Добровольським написала сценарій до фільму «Перевірте свої годинники», у якому розповідалось про українських поетів, загиблих під час Другої світової війни. Фільм зняли 1964 року, але на екрани він так і не вийшов. Остаточний варіант «Хто повернеться – долюбить» так змінили, що письменниця відмовилася від авторства.

У 1972 році була розсипана ще одна поетична збірка – «Княжа гора».

Василь Васильович Цвіркунов упродовж 1962-1973 рр. був директором кіностудії ім. О. Довженка. З ним пов'язаний найвищий злет українського кінематографа в шістдесяті роки ХХ століття. За одинадцять років роботи Василю Васильовичу вдалося відродити «українське поетичне кіно».

...Вони познайомилися у 1963 році. Ліна Василівна підійшла до нього, високого красеня в літах (їй –33, а йому – 46), взяла під руку, – і вони пішли – крізь усе життя, переживаючи разом біль, тривоги і радості.

В інтерв'ю з донькою Оксаною Пахлевською Ліна Василівна скаже: «Я зустріла Людину, якої чекала моя душа. Я його зразу впізнала».

*В дні, прожиті печально і просто,
все було як незайманий сніг.
Темнооким чудесним гостем
я чекала тебе з доріг.
Забарився, прийшов нескоро.
Марнувала я дні в жалю.
І в недобру для серця пору
я сказала когось: - Люблю. –
Хтось підносив мене до неба,
я вдихала його голубе...
І не мріяла вже про тебе,
щоби цим не образити тебе.
А буває – спинюся на місці,
протягаю руки без слів,
ніби жду чудесної вісті
з невідомих нікому країв...
Є для серця така покута –
забувати скоріше зло,
аніж те, що мусило бути
і чого в житті не було.*

1972 рік. Ліна Костенко з чоловіком –
Василем Васильовичем Цвіркуновим.
У степах на Кам'яній могилі.

Упродовж шістнадцяти років Ліна Костенко жила в умовах творчої ізоляції. Але сильна, мужня, безкомпромісна, вона невпинно писала. Саме в цей час Ліна Василівна написала великі історичні романи у віршах – «Маруся Чурай» і «Берестечко».

Наша Ліна Костенко перемогла – і повернулася в літературу.

У 1977 році вийшла друком її збірка «Над берегами вічної ріки», через два роки – роман у віршах «Маруся Чурай», у 1980 році – збірка «Неповторність», у 1987 році – збірка «Сад нетанучих скульптур».

Одна за одною виходять збірки її поезій. Ліна Василівна пише кіносценарії, поетичні збірки для дітей, публіцистичні статті та лекції.

Близькі Ліни Костенко називають її «залізною жінкою». Поетесу нагороджували багатьма почесними відзнаками, про які її колеги тільки мріють. Але сама письменниця відкрито заявляла, що цих нагород не потребує. Без жодних пояснень Ліна Василівна відмовилася від премії «Золотий письменник України» та звання Героя України.

«Це все політична біжутерія, яка мені не личить», – слова Ліни Василівни стали крилатим виразом.

У складі експедиції до Чорнобильської зони в 2005 році Ліна Василівна працювала героїчно нарівні з усіма вченими, рятуючи предмети і артефакти культури від знищення та забуття.

*Стоять мости над мертвими річками.
Лелека робить декілька кругів.
Очерети із чорними свічками
ідуть уздовж колишніх берегів...*

***

*Ще назва є, а річки вже немає.
Усохли верби, вижовкли рови,
і дика качка тоскно обминає
рудиментарні залишки багви.*

В 2011 році в римському видавництві «Віелла» вийшла книга «Зоря на ім'я Полин: пам'ятаючи Чорнобиль». До неї увійшли наукові праці італійських та українських дослідників Чорнобильської катастрофи, малюнки дітей-очевидців трагедії, вірші Ліни Костенко та її кіносценарій «Чорнобиль: Тризна» в італійському перекладі. Книжка вийшла за сприянням добровісної організації «Il Ponte-MiST».

В травні 2011 року на презентації в агентстві «Укрінформ» книги «Зоря на ім'я Полин: пам'ятаючи Чорнобиль», Ліна Василівна розповіла про свої «Чорнобильські записки» і про те, як вона бачить Чорнобильську трагедію: «Книгу писала з диктофонних записів. Завжди в експедиції беру з собою два диктофони. На один записую свої власні думки, на інший — розмови з іншими людьми.

Японці через місяць після вибуху на Фукусімі вибачилися перед громадянами за те, що приховували інформацію про вибух. А ми й досі не знаємо правди про Чорнобильську трагедію. Я їжджу у Чорнобильські експедиції з 1991 року».

У 2010 році побачив світ роман «Записки українського самашедшого» – перший опублікований прозовий твір Ліни Василівни Костенко.

За жанровою стилістикою – це насичений мікс художньої літератури, внутрішніх щоденників, сучасного літописання і публіцистики, що охоплює перше десятиріччя ХХІ століття.

У січні 2011 року Ліна Василівна вирушила у тур-презентацію свого першого роману. Презентації відбулися в Києві, Рівному та Харкові.

11 вересня 2011 року Ліна Василівна Костенко презентувала свою книжку «Річка Геракліта» в Національному університеті імені Михайла Драгоманова.

Проте не лише книжка була приводом для Ліни Василівни прийти в цей навчальний заклад.

Кілька місяців тому Вчена рада університету одностайно проголосувала за присвоєння Ліні Василівні Костенко статусу Почесного професора Національного університету імені Михайла Драгоманова.

Ліна Василівна прийняла цю відзнаку.

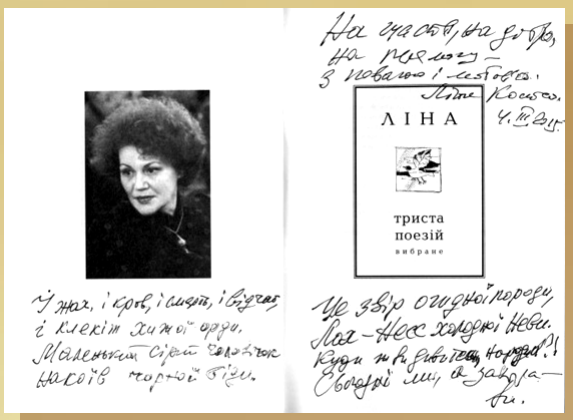
Навчаючись після закінчення школи в педагогічному інституті, вона чула із студентських аудиторій дзвони з Володимирського собору.

18 березня 2015 року Ліна Костенко приєдналася до гуманітарної акції «Другий фронт АТО», що відбулася за участю її доньки – Оксани Пахльовської.

Ліна Василівна передала на фронт кілька збірок своїх поезій з побажаннями та словами підтримки, написаними власноруч.

На титулі однієї з книг – автограф: ще не опублікований вірш.

У липні 2018 року Ліна Костенко підтримала відкритий лист українських діячів культури до ув'язненого у Росії українського режисера Олега Сенцова.

19 березня 2020 року
Ювілейний День народження Ліни Костенко

В ефірі каналу Zіk український поет і видавець, власник і директор видавництва «А-ба-ба-га-ла-ма-га» Іван Малкович повідомив:

«Другий прозовий твір, над яким письменниця працювала впродовж кількох років, буде «велика несподіванка». Художньо-історичний твір. Взагалі, я навіть не знаю, як окреслити цей жанр, адже це – не роман і не есеїстика. Ліна Василівна також дописує книжку публіцистичних есеїв «За Далем – даль» і книжку спогадів. Фактично готова книжка її нових поезій. Останні 10 років Ліна Костенко спілкується зі світом за допомогою інтернету».

В ефірі програми «ІнфоВечір» на «5 каналі» донька Ліни Василівни Оксана Пахльовська розповіла:

«Мама вважає, що письменник має писати і своїми творами спілкується з читачами. Практично кожен її твір і аналітичний, і прогностичний. Кожен мамин твір говорить про сучасність, про які б історичні реалії не йшлося. Думаю, що письменник має право сказати:

«Вчіться мене читати, вчіться мене розуміти».

Ліна Василівна Костенко відзначена високими нагородами:

Державна премія України імені Тараса Шевченка у 1987 році за роман «Маруся Чурай» і збірку «Неповторність»

Почесна відзнака Президента України у 1992 році

Орден князя Ярослава Мудрого у березні 2000 року

Міжнародна мистецька премія імені Олени Теліги (2000 рік)

Сьогодні Ліна Василівна –

Почесний доктор Чернівецького та Львівського національних університетів;

Почесний професор Національного університету «Києво-Могилянська академія»;

Почесний професор Національного університету імені Михайла Драгоманова.

За книгу «Інкустації», видану італійською мовою, Ліна Василівна Костенко у 1994 році нагороджена премією імені Франческо Петрарки, якою Консорціум венеціанських видавців відзначає твори видатних письменників сучасності.

У 1998 році у канадському місті Торонто Світовий конгрес українців нагородив Ліну Василівну Костенко своєю найвищою відзнакою – медаллю Святого Володимира.

Твори Ліни Костенко перекладено англійською, польською, білоруською, естонською, італійською, німецькою, словацькою та французькою мовами.

Сама ж поетеса є авторкою перекладів чеської та польської поезій.

Оксана Янівна Пахльовська – українська письменниця, культурологиня, професорка, завідувачка кафедри україністики у Римському університеті «Ла Сап'єнца», лауреатка Національної премії України імені Тараса Шевченка за 2010 рік (за книжку «Ave, Europa»), донька Ліни Костенко та Єжи-Яна Пахльовського.

Онука Ліни Василівни – Костенко Ярослава Франческа-Барб'єрі вивчає філософію у Римському університеті «Ла Сап'єнца».

Син Ліни Василівни – Василь Васильович Цвіркунов – живе зі своєю родиною в США, працює програмістом.

Книги Ліни Костенко

- «Проміння землі» (1957)
- «Вітрила» (1958)
- «Мандрівки серця» (1961)
- «Зоряний інтеграл» (1963, набір «розсипано»)
- «Княжа гора» (1972, збірка не вийшла через заборону з боку радянської цензури)
- «Над берегами вічної ріки» (1977)
- «Маруся Чурай» (1979, перевидання 1982, 1990)
- «Неповторність» (1980)
- «Сад нетанучих скульптур» (1987)
- «Бузиновий цар» (1987)
- «Вибране» (1987)
- «Вибране» (1989)
- «Інкустації» (1994, видання італійською мовою, відзначене премією Франческо Петрарки)
- «Берестечко» (1999, перевидання 2007, 2010)
- «Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала» (1999) (лекція в Києво-Могилянській академії)
- «Гіацинтове сонце» (2010)
- «Записки українського самашедшого» (2011)
- «Річка Геракліта» (2011)
- «Мадонна перехресть» (2011)
- «Триста поезій. Вибрані вірші» (2012)
- Іван Дзюба, Ліна Костенко, Оксана Пахльовська
- «Гармонія крізь тугу дисонансів...» (2016)

**Відмикаю світанок скрипичним ключем.
Чорна ніч інкрустована ніжністю.
Горизонт піднімає багряним плечем
день –**

як нотну сторінку вічності.

Що сьогодні?

**Який веселий фрагмент
із моєї шаленої долі?**

**Усміхається правда очима легенд
і свобода – очима неволі.**

Любов неповторна –

моя валторна.

Шляхи прощальні –

перша скрипка печалі.

А в сірі будні

буду бити, як в бубни.

Дуже мені легко. Дуже мені трудно.

Еволюція гусячих пер.

Філософій забр'юханий німб.

Слово – прізвище думки тепер,

а частіше – її псевдонім.

Так чого ж я шукаю і чим я жива?!

Велемовний світ, велелюдний.

Ви поезія, вірші?

Чи тільки слова?

У майбутнього слух абсолютний.

Книги Ліни Костенко у фондї ООУНБ ім. М. Грушевського

1. Берестечко : іст. роман / Ліна Костенко ; [ред. Володимир Коломієць ; в худож. оформ. використано твори Юхима Михайлівца]. – Київ : Укр. письменник, 1999. – 157 с.
  2. Берестечко : іст. роман : [Ювілею Ліни Костенко – поетеси з гордим іменем та неповторним голосом – присвяч. це вид.] / Ліна Костенко ; [авт. статей: Іван Дзюба, Володимир Панченко] ; худож. Сергій Якутович – Вид. 2-ге. – Київ : Либідь, 2017. – 232 с. : іл.
  3. Вибране / Ліна Костенко ; [ред. М. П. Москаленко]. – Київ : Дніпро, 1989. – 560 с.
  4. Записки українського самашедного : [роман] / Ліна Костенко ; [обкл. Рафал Ольбінський]. – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛІА-МА-ГА, 2019. – Вид. 27. – 414 с. : іл. – (Перлини сучасної літератури).
  5. Мадона перехресть / Ліна Василівна Костенко ; [ред. Олена Вербило ; худож. ред. Олексій Григір]. – Київ : Либідь, 2012. – 112 с.
  6. Маруся Чурай : іст. роман у віршах / Ліна Костенко ; [дизайн: Галя Букша ; ред. Іван Малкович]. – Вид. 2-ге. – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛІА-МА-ГА, 2019. – 224 с.
  7. Неповторність : Вірші. Поєми / Ліна Костенко ; [худож. оформ. І. М. Гаврилюка]. – Київ : Молодь, 1980. – 222 с.
  8. Річка Геракліта / Ліна Костенко ; [упоряд. та передмова Оксани Пахльовської ; худож. Сергій Якутович ; гол. ред. С. Головка ; ред. Ю. Медюк]. – 2-ге вид. – Київ : Либідь, 2016. – 288 с. : іл.
  9. Сад нетанучих скульптур : Вірші. Поєма-балада. Драм. поєми / Ліна Василівна Костенко ; [рецензент В. Р. Коломієць ; худож. І. В. Остафійчук]. – Київ : Рад. письменник, 1987. – 207 с. : іл.
  10. Триста поезій : вибране / Ліна Костенко ; [упоряд. Оксана Пахльовська, Іван Малкович]. – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛІА-МА-ГА, 2018. – Вид. 15. – 416 с. – (Українська поетична антологія).
- * * *
11. Брюховецький В. С. Костенко Ліна Василівна / В. С. Брюховецький // Українська Літературна Енциклопедія : в 5 т. / редкол.: І. О. Дзервін (відп. ред.) та ін. – Київ : «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1995. – Т. 3 : К-Н. – 1995. – С. 16-17.
  12. Брюховецький В. С. Ліна Костенко : нарис творчості / В'ячеслав Степанович Брюховецький. – Київ : Дніпро, 1990. – 262 с.
  13. Дзюба І. «Гармонія кризь тугу дисонансів...» : [літопис долі Ліни Костенко] / Іван Дзюба, Ліна Костенко, Оксана Пахльовська ; [упоряд. і примітки Оксани Пахльовської]. – Київ : Либідь, 2016. – 584 с. : іл.
  14. Дзюба І. Є поети для епох Текст : до 20-річчя незалежності України : [про творчість Ліни Костенко] / Іван Дзюба. – Київ : Либідь, 2011. – 208 с. : іл.
  15. Дзюба І. М. Костенко Ліна Василівна / І. М. Дзюба // Енциклопедія історії України : у 10 т. / НАН України; Ін-т історії України ; [ред. кол.: В. А. Смолій, Г. В. Борях, В. Ф. Верстюк та ін. – Київ : Наук. думка, 2008. – Т. 5 : Кон – Кю. – 2008. – С. 222-224.
  16. Жуковська Г. Усе іде, але не все минає... : пам'ять і час у творчості Ліни Костенко : до 80-річчя від Дня народж. : монографія / Галина Жуковська. – Київ : Книга, 2010. – 188 с.
  17. Карпенко Ю. О. Літературна ономастика Ліни Костенко : монографія / Юрій Олександрович Карпенко, М. Р. Мельник ; М-во освіти і науки України; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова ; Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського ; [відп. ред. Ю. О. Карпенко]. – Одеса : Астропринт, 2004. – 216 с.
  18. Ключек Г. Історичний роман Ліни Костенко "Маруся Чурай" : навч. посіб. – Кіровоград : Степова Еллада, 1998. – 52 с.
  19. Ковалевський О. В. Ліна Костенко : нарис творчо-світогляд. біографії / Олексій Володимирович Ковалевський. – Харків : Прапор, 2004. – 192с.
  20. Коляда Т. Ф. Інтенціональний світ поезії Ліни Костенко / Тетяна Федорівна Коляда. – Одеса : ОКФА, 1999. – 112 с.
  21. Коляда Т. Ф. Інтенціональний світ поезії Ліни Костенко: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук / Тетяна Федорівна Коляда ; Київ ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ, 1996. – 29 с.
  22. Костенко Ліна // Степан Генік. 150 видатних українок. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2003. – С. 105-107.
  23. Костенко Ліна // Універс. літературний словник-довідник / С. М. Оліфіренко, В. В. Оліфіренко, Л. В. Оліфіренко. – Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2008. – С. 185-186.
  24. Ліна Костенко / [авт.-упоряд. Савка Мар'яна] // Усе для школи : укр. літ. : 11 кл. – Київ ; Львів : Артєк, 2001. – 78 с. : іл.
  25. Ліна Костенко [Текст] : бібліогр. покажч. / М-во культури України, Нац. парлам. 6-ка України ; [авт. вступ. ст. В. Є. Панченко ; упоряд. Г. В. Волянська, Л. А. Кухар ; наук. ред. В. О. Кононенко ; відп. за вип.. Т. Вилегжанина]. – Київ, 2015. – 288 с.
  26. Ліна Костенко [Текст] : навч. посіб.-хрестоматія / ідея, упоряд., інтерпретація творів д-ра філол. наук Григорія Ключека. – Кіровоград : Степова Еллада, 1999. – 320 с. – (Рідне слово в рідній школі).
  27. Ліна Костенко: «Я вибрала Долю собі сама» [Текст] : біобіблогр. посіб. / М-во культури і мистецтв України ; Нац. парлам. 6-ка України ; Ін-т літ. ім. Т. Шевченка НАН України ; [авт. нарису Л. Б. Тарнашинська ; бібліограф-уклад. Т. М. Заморіна ; відп. ред. В. О. Кононенко]. – Київ, 2002. – 61 с. – Бібліогр.: с. 35-44 (154 назви). – (Шістдесятництво: профілі на тлі покоління ; вип. 3).

Я вибрала долю собі сама [Текст] : до 90-річчя Ліни Костенко : [буклет] / Департамент культури, національності, релігій та охорони об'єктів культур. спадщини Одес. облдержадмін. ; Одес. обл. універс. наук. 6-ка ім. М. Грушевського ; [авт.-упоряд. Л. І. Федченко ; ред. О. М. Ласкевич ; худож. оформ. О. М. Ласкевич ; відп. за вип. О. А. Булгакова]. – Одеса, 2020. – 20 с. ; 15×21. – 10 экз. : б. ц. – (Письменники України).

